

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Manuale Parochorum, De Plerisque Functionibus, & Obligationibus, ad Parochias, Parochos & Parochianos attinentibus

Engel, Ludwig

Salisburgi

§. 1. De Sacramento Pœnitent. in Genere, & Jurisdictione requisita.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40922

CAPUT II. De Pœnitentia.

§. I.

De Sacramento Pœnitentiæ in Genere, & Jurisdictione requisita.

SUMMARIA.

1. Quando institutum hoc Sacramentum, & cur enarratio singulorum peccatorum.
2. Tantum peccata mortalia & circumstantiæ mutant species dici debent.
3. Quæ materia & forma Pœnitentiæ quid contritio & attritio.
4. Parochus quo ad curam animarum debet esse approbatus ab Episcopo, vel habente jurisdictionem Episcopalem.
5. Approbatio sicut & dispensatio non tantum verbis, sed & facto fieri potest.
6. Approbatus quoad unam parochiam non est approbatus quoad totam Diocesim, fallit de consuetudine.
7. Confessiones suorum subditorum potest Parochus etiam audire extra suam Parochiam.
8. Capellani Parochorum debent esse approbati ab Episcopo loci ubi serviunt.
9. Communi opinione hominum habitus pro legitimo Capellano valide absolvit.
10. Quo jure possit Parochus ad breve tempus tenere Capellanum non approbatum.

II. Quis

11. *Quis possit delegare jurisdictionem fori pœnitentialis, & ibi sensus c. fin. de offic. deleg.*
12. *Quibus possit Parochus hoc Sacramentum administrare.*
13. *An possit administrari alienis subditis sub spectatione rationabilis.*
14. *Parochus debet audire Confessiones, quoties Parochiani rationabiliter petunt.*
15. *Non debet esse difficilis in concedenda licentia, ut alteri confiteantur.*
16. *De litteris dispensationum quæ Româ diriguntur ad Parochos vel Confessarios.*

Sacramentum Pœnitentiæ, quo lapsi in statum gratiæ reponuntur, tunc à Christo institutum creditur, quando resurgens à mortuis insufflavit in discipulos suos dicens: *accipite Spiritum Sanctum, quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt.* Joan. 20. Matth. 18. cum ergò hæc potestas remittendi retinendique peccata à Christo concessa in Ecclesia exerceri non possit, nec dijudicari, quæ & qualia peccata remittenda aut retinenda sint, quales pœnitentiæ injungendæ, quæ ad evitanda peccata consilia danda &c. nisi peccatores sua peccata recenseant, ideò Ecclesia Catholica semper adversus hæreticos docuit, oportere à pœnitentibus omnia peccata mortalia † (non item venialia) quorum post diligentem sui discussionem conscientiam habent, unâ cum circumstantijs non quidem omnibus, sed saltem illis, quæ *speciem mutant*, & peccatum de uno genere peccati faciunt transire in aliud v. g. de

de fornicatione in adulterium, vel incœstum, de furto simplici in sacrilegium &c. offendentes scil. speciale præceptum, in confessione (per se non per litteras aut nuntium. *Clem. 8. apud Barb in c. omnis 12. de pœnit. n. 12.*) exprimere:

3 Declaravit præterea Ecclesia formam hujus Sacramenti esse in illis Ministri verbis, *Ego te absolvo.* præces vero quasdam, *ut misereatur tui &c. passio Domini &c.* laudabiliter adjungi solitas ad ipsius Sacramenti essentiam non pertinere: materiam autem esse ipsius pœnitentis actus, scilicet *Contritionem, Confessionem, & Satisfactionem:* & quidem nomine *Contritionis* generaliter intelligi animi dolorem ac detestationem de peccato commisso cum proposito non peccandi de cætero, neque tamen illum actum perfectum charitatis erga Deum quo detestamur peccatum super omne malum tanquam repugnans summo bono dilecto per fidem cognito. (quæ proprie & in specie *Contritio* dicitur. Est enim *contritio* genus ad *contritionem in specie & attritionem*) sed etiam illam imperfectam quæ *attritio* dicitur, & ex turpitudine peccati, vel pœnarum metu concipitur, quamvis enim hæc imperfecta contritio sine Sacramento non deleat peccata, sicut illa perfecta (saltem in casu, quo Sacramentum haberi non potest) cum Sacramento tamen sufficit prout hæc omnia habentur in Concil. Trid. *S. 14. de Sacram. pœnit.* & latius apud Theologos legi poterunt. Ego ea potissimum, quæ ad jurisdictionem Parochi circa hoc Sacramentum pertinent breviter hîc subnotabo. *Not. 1.*

Not. 1. Quòd Parochus sive ſæcularis sive 4
 regularis, ut jurisdictionem fori pœnitentialis
 respectu ſæcularium personarum ante omnia de-
 beat esse approbatus ab Episcopo. *Trid. S. 23.*
de ref. cap. 15. Nomine autem Episcopi veniunt
 etiam inferiores Prælati Jurisdictionem quasi
 Episcopalem, vi specialis territorij, privilegij,
 vel præscriptionis habentes. *Trid. S. 25. de Ref.*
cap. 11. in fin. videantur, quæ circa præscri-
 ptionem pulchrè tradit Panorm. *in cap. cum non*
liceat. circa fin. de præscript. tex. in cap. auditis. 15.
Et c. cum olim 18. eod. tit. Barb. in. d. c. 15. Trid.
n. 23. Quòd si cura personarum ſæcularium
 sit annexa Monasterio ubi Abbates, Generales,
 aut Capita Ordinum sedem principalem ordina-
 riam habent, tunc etiam de ipso Consilio *Trid.*
 Episcopi approbatio non requiritur, *ut clarè di-*
citur in sess. 25. de Regul. o. 11.

Porro confertur approbatio non tantum per 5
 verbalem contestationem, sed etiam per ipsam
 actualem parochiæ collationem & hoc ipso
 quòd Episcopus alicui Parochiam conferat eun-
 dem approbare censetur, quia *in sess. 23. cap. 15.*
 sub disjunctione requiritur, ut aliquis vel ap-
 probationem *per examen, si videbitur necessarium,*
 obtineat vel *Parochiale beneficium habeat.* prout
 in simili dispensatio nonnunquam ipso facto sine
 expressione verborum conceditur, quando in
 aliquem habentem defectum, actus positivus
 per dispensatorem exercetur, qui actus sine di-
 spensatione diceretur non legitimè factus. v. g.
 si

si Episcopus illegitimè nato scienter conferat
minores Ordines & simplex beneficium, quod
facere potest *juxt. cap. 1. de filiis Pres. in 6.* ita
quoque ex *L. imperialis 23. §. similes 4. C. de nupt.*
notant Gottof. & DD. famam tacitè restitui illi
infami, cui Imperator dignitatem aliquam dedit.

6 *Not. II.* Quòd, licet ex communi sententia
Parochus approbatus quoad unam Parochiam,
non propterea censeatur approbatus quoad to-
tam diœcesim *teste Piasec. in praxi Episc. p. 2.*
c. 1. n. 10. Nihilominus si aliquis virtute Bullæ
Cruciatæ aut Jubilæi posset sibi eligere quem-
cunque Confessarium approbatum etiam talem
Parochum eligere non prohibetur, quamvis aliàs
ipsum Parochianus non esset. Item Consue-
tudine passim receptum est, ut ab uno Patrocho
possit alteri Parocho cura in sua Parochia com-
mitti & delegari, ut ita unus Parochus alterius
Parochi ad breve tempus absentis vices supplere
possit, id quod non tantum in duobus Parochiis
in eadem Diœcesi, sed etiam in confinio dua-
rum diversarum Diœcesium constitutis proce-
dere quidam existimant. *vid. Lug. in tract. de pœ-
nit. disp. 21. sect. 1. n. 11.* quam opinionem con-
firmat notum juris axioma, quod Consuetu-
do tribuat jurisdictionem. *v. dilecti. 4. de Arbitr.*
c. cum contingat. 13. de foro compet.

7 *Not. III.* Quòd confessiones suorum sub-
ditorum possit Parochus etiam extra suam Pa-
rochiam audire, si v. g. cum suis Parochianis
in alienam parochiam peregrinatum iverit, &
ibi

ibi aliqui confiteri desiderent, quia absolutio Sacramentalis est actus voluntariæ jurisdictionis qui extra territorium etiam exerceri potest.

l. 2. de offic. proconf.

Not. IV. Quòd Parochus non possit quemlibet pro suo Capellano seu Cooperatore suscipere, cui deleget suam jurisdictionem, nisi fuerit Sacerdos quoad curam animarum approbatus ab Episcopo, quia Concilium Trid. generaliter decrevit, *Nullum* posse confessiones sæcularium audire, nisi approbatus fuerit. Deinde non satis cautum fuisset incommodis ex abusu Parochorum oves suas ineptis committentium, provenientius, si facultas iudicandi de idoneitate Ministri penes Parochos relicta fuisset, ut rectissime observat Reverendissimus Dom. Christophorus Rasler *in tractatu suo de pœnit. pag. 409.* Præterea non sufficit, quòd suscipiendus in Capellanum ab aliquo Episcopo, quocunque demùm sit approbatus, sed debet esse approbatus ab Episcopo illius diœcesis, in qua Sacramenta administrabit. Tum quia Concil. *d. f. 23. c. 15.* requirit approbationem ab *Episcopis* in plurali, quo numero utiq; utitur ex supposito, quod aliquem contingat ad diversas diœceses venire: tum etiam quia in diversis diœcesibus diversi populi, diversi mores & ritus sunt, ut propterea meritò specialiter inquirendum, an talis Persona aliunde adveniens pro tali loco idonea sit.

Sed quid si Parochus de facto aliquem Ca-

MAN. PAROCH.

N

pella-

9 pellanum non approbatum ab Episcopo tenuerit, anne validè absolvet? R. si communi hominum existimatione reputetur pro Legitimo Capellano, ejus jurisdictio à jure propter communem hominum errorem (qui non debent in re tam gravi decipi) supplebitur, & consequenter validè absolvet, *arg. l. Barbarius, de offi. prat. vid. tradita superius ad princ. hujus part. 3. n. 6.* Non ignoro, quòd Innoc. *in cap. cum dilecta 22. de rescript. n. 1.* videatur tenere, illam Leg. *Barbarius.* non habere locum in delegato (qualis etiam est Capellanus) sed tantum in ordinario, eò quòd ratio publicæ utilitatis potissimum tantum in ordinario Judicio locum habeat. Verum quidquid sit de hac opinione Innocentij, quam impugnat Sanch. *de Matrim. lib. 3. disp. 22. n. 6. nixus auctoritate tex. c. 1. §. veruntamen. 3. q. 7.* Ego in nostro proposito dico, non agi de delegato ad unam particularem causam, de quo Innoc. loquitur, sed agi de Capellano, qui semper loco Parochi Jurisdictionem exercet, & proinde delegatus ad universitatem causarum mandatam potius habens Jurisdictionem ceteri debet, qualem delegatus habet quasi Jurisdictionem ordinariam. *And. Gail. lib. 1. Obs. 97. n. 12.* Maximè verò illa ratio publicæ utilitatis, ob quam in ordinario propter comunem errorem suppletur jurisdictio, deduci potest ad delegatum ad universitatem causarum, quia & iste non tantum uni vel alteri, sed multis, imò omnibus in illo genere causarum,

factum, ad quod delegatus est, comprehensus, jus dicere necesse habet. Docet tamen Barb. *de officio Paroch. p. 2. cap. 19. sub n. 38. in nova edit.* † quòd ad tempus aliquod, v. g. in quadragesima, possit sibi Parochus vel Curatus ad excipiendas confessiones aliquem Religiosum vel alium sine cujuscunque Superioris licentia assumere, eum Sacerdos ritè ordinatus jam habeat potestatem absolvendi, sed tantum materia scilicet populus deficiat, quam ipsi tribuit Parochus. At ego hanc sententiam potius ex consuetudine & licentiâ Episcopi per quandam Episkiam propter brevitatem temporis præsumptâ admiserim, quàm ex illâ ratione assignata, quæ stante Concilio Trid. prohibente absolutionem à Sacerdote non approbato factam procedere haud potest, aliàs probaret generaliter, quòd Parochus indistinctè quemcunque sacerdotem pro suo Capellano suscipere posset, contra ea, quæ paulò ante dicta sunt.

Not. V. quòd Episcopus (etiam inconsulto Parocho, quia Episc. cum quolibet Parocho suæ diœcesis concurrentem jurisdictionem habet, *gl. c. 2. in v. subdito. de pœn. in 6. Pan. inc. cum inter. de purg. Can. n. 1.*) & Parochus possit jurisdictionem fori pœnitentialis alteri delegare, item & Vicarius Parochi, cui in Parochia unita, vel absente aut nondum in Sacerdotem ordinato Parocho totum officium parochiale commissum est, si non substituendo alium Vicarium, loco sui saltem delegando in particulari

prout de jure Civ. *mandatam* jurisdictionem habens, eam totam alteri mandare non potest. *l. more. ff. de jurisdic. sed bene delegare in particulari. l. cum prator. ff. de judic.* Cooperator autem seu Capellanus delegare nequit, nisi ei hæc potestas à parochio detur, ut ipsius Parochi nomine deleget, ratio redditur à Paulo Laym. *de pœnit. c. 10. n. 14. & Gorink. de pœnit. disp. 8. dub. 4. n. 25.* quòd cooperatores non habeant *officium*, sed nudum *ministerium* jurisdictionis, quòd delegari non potest. *cap. fin. de offic. jud. deleg.* Verùm videtur mihi valde dubium, an hæc ratio bene probetur ex *d. c. fin. §. ceterùm.* nam ex vero illius textus intellectu tunc dicitur propriè alicui *nudum ministerium* committi, quando constituitur *merus executor* sine causæ cognitione, aut formatione judicij, *teste gl. ibidem v. commissum. v. g. si Papa mandet aliquos in rescripto specificatos absolvi vel excommunicari, quos ipse prius judicavit causâ cognitâ absolvendos vel excommunicandos, vel prædicare crucem, quòd nullam requirit jurisdictionem.* At verò cooperatores non est *merus executor*, sed ei delegatur vel potiùs *mandatur* non tantùm in aliquos sed universim in omnes Parochianos vera jurisdictione fori pœnitentialis, in quo de peccatis cognoscere, iurumque desuper iudicium formare debet. Nec etiam convin it, quòd delegatus, qui non est summi Principis non possit alium subdelegare. *L. à iudice. C. de judic.* quia tantùm procedit in dele-

delegato ad particularem causam, non in delegato ad universitatem causarum. *L. legatus ff. de offic. Procons. l. cum prætor. de judic.* quare magis fortassè congruet alia ratio desumpta ex sententia Fachinæi *lib. 12. Controv. cap. 92.* quod infimis iudicibus (quales in foro pœnitentiali sunt cooperatores) non concedatur de jure delegandi potestas: sunt tamen & hic dissentientes non pauci DD. apud eundem Fachin. *c. l.* quòd verò ad matrimonium non sufficiat consensus cooperatoris alteri Sacerdoti datus ad assistendum, provenit, quòd in Concil. Trid. *s. 24. de ref. c. 1.* proprij Parochi licentia requiratur.

Not. VI. Quòd Sacramentum Pœnitentiæ, 12 præter eos, qui perpetuum domicilium in Parochia habent, possit etiam Parochus administrare illis, qui quasi domicilium ibidem obtinent, hoc est, qui majori saltem anni parte in parochia vel de facto manserunt, vel manere intendunt, ut Scholares, famuli, &c. Quin imò etiam plane advenas & peregrinos nec verum nec quasi domicilium habentes ex tacita voluntate Ordinariorum per consuetudinè confirmatâ à quolibet exposito Sacerdote Pœnitentiæ & Eucharistiæ Sacramenta percipere posse etiam tempore Paschali, si ad propriam parochiam facile accedere non possint, ex communi sententiâ & praxi docet Laym. *lib. 5. tract. 6. cap. 10. n. 9.*

Not. VII. Quòd cessante consuetudine (de 12
N 3
qua

qua mox dictum) plerique DD. teneant, non valere absolutionem datam ab alieno Sacerdote sine expressa licentia sub spe ratihabitionis de futuro, quia absolvens caret jurisdictione, & delegatio non est ex præsumpto consensu, & Sacramenta non debent pendere à futuro eventu, aut manere in suspenso &c. unde non obstat regula juris 10. in 6. *quod ratihabitio retro trahatur & mandato equiparetur.* quia procedit in contractibus, quorum obligatio potest esse suspensa; nec etiã obstat, quòd Baptismus, Confirmatio, extrema Unctio, Ordo & Eucharistia, ex rationabili præsumptione futuri consensus possint administrari, quia in his minister non fungitur officio judicis, & sic jurisdictio est tantùm conditio extrinseca non intrinseca & essentialis sicut in Pœnitentia, *Ferd. de Castro. Pal. de Sacram. tract. 23. disp. un. punct. 14. Laym. d. l. n. 16.* referantur quidem aliqui DD. pro sententiã contraria apud Sanch. *de matrim. lib. 3. disp. 35. n. 15.* & in specie Host. *in sum. in tit. de Pœnit. & remiss. §. cui confitendum, n. 24.* sed Navar. in Man. *cap. 9. n. 6.* explicat, mentem Host. fuisse de ratihabitione præsentis ex tolerantia, quæ inducit tacitam licentiam, cum sciens Parochus volensque patitur ab alio audiri confessiones, *arg. L. qui patitur. ff. mandati.*

14 *Not. VIII.* Quòd Parochus teneatur toties administrare Sacramentum pœnitentiæ suis Parochianis, quos ipsi justam confitendi causam habent, ac opportuno tempore & loco petunt,

petunt, cùm enim homines frequenter in peccata mortalia labantur, & propterea periculo æternæ damnationis sint expositi, utique Parochus ratione pastoralis officij tenetur quoad docun- que potest & ipsi petunt, eos ex tanto periculo eripere, & ipsorum spiritualem profectum omni meliori modo promovere. *Navar. in Man. c. 25. n. 131.*

Quòd si Parochus non velit per se confessio-
nem excipere, vel pœnitens desideret alteri
confiteri, non debet Parochus in concedenda
licentia difficilis esse, ne conscientia suorum
subditorum laqueum injiciat, quia experientia
constat, quòd multi confitendo proprio Paro-
cho peccata sua non integrè & sincerè expo-
nant: imò nonnulli malint sine pœnitentia
decedere, quàm proprio parochò confiteri, ut
ex S. Thoma notavit Sylv. *verb. confessor. 1. n. 13.*

Not. IX. Quòd aliquando Parochiani impe-
trent dispensationem super votis, vel impedi-
mentis matrimonij ex pœnitentia vel curia
Romana, quæ dirigitur ad Parochum vel Con-
fessarium, ut is audita Sacramentali confessione
& cognita veritate precum & causarum dis-
penset vel absolvat, requirunt tamen litteræ
ordinariè in Confessario, ut sit Doctor seu Ma-
gister in Theologia vel Jure Canonico, (Li-
centiatus in materia favorabili etiam hoc no-
mine intelligi posset, quia in ipso tanta requiri-
tur doctrina quanta in Doctore) si ergò Paro-
chus vel Confessarius tali qualitate præditus

non sit, ad alium mittere debet dispensandum, Quid autem si unus Confessarius iudicet litteras esse sub-vel obrepticias seu per malè narrata impetratas, licebitne impetranti accedere alium Confessarium, ejusque iudicium explorare? Ratio negandi cum Navar. *Conf. 8. de offic. deleg.* videtur, quòd delegatio dispensationis censeatur facta uni tantum & primo Confessario, eam propterea ad alios extendere sit in solius delegantis potestate. Nihilominus affirmativa satis tuta & probabilis est, eo quòd hæc commissio detur in foro conscientie, ideoque sequatur ejusdem fori naturam, ut poenitens non teneatur acquiescere unius Confessarii sententie, sed & ipse Confessarius suam sententiam mutare possit, *Sanch. de Matrim. lib. 8. disp. 27. n. 40. Guttier. de Matr. c. 125. n. 18. Barb. de Parocho. p. 2. cap. 19. n. 45.*

§. II.

De Casibus Reservatis.

SUMMARIA.

1. Casuum reservatio pertinet ad disciplinam Ecclesiasticam.
2. Quid faciendum cum habente casum reservatum.
3. In articulo mortis quisvis Sacerdos absolvere potest.
4. Absolutus in mortis periculo an evadens teneatur se presentare superiori.
5. Superior tenetur aliquando concedere licentiam inferiori, absolvendi à reservatis.

G. An